

Justitiedepartementet

Angående promemorian Lägre kapitalkrav för privata aktiebolag

Ekobrottsmyndigheten avstyrker förslaget om att sänka den lägsta gränsen för aktiekapital till 25 000 kronor för privata aktiebolag. Ekobrottsmyndigheten anser inte att de skäl för förslaget som presenteras i promemorian är övertygande. Dessutom är den konsekvensanalys avseende risken för en ökad ekonomisk brottslighet för grund och det saknas en genomgång av hur andra länder har löst borgenärsskyddet när aktiekapitalet sänkts eller tagits bort.

Frågan kan lämpligen aktualiseras i den utredning som aviserats av Justitiedepartementet angående åtgärder för att motverka att aktiebolag och andra företagsformer används för att begå brott och andra oegentligheter. I denna utredning bör det även göras en översyn av borgenärsskyddsreglerna.

Ekobrottsmyndigheten utvecklar nedan skälen för sitt ställningstagande.

Aktiebolag som brottsverktyg

Ekobrottsmyndigheten har i flera sammanhang påpekat att aktiebolag används för att begå brott eller som ett led i en brottslig verksamhet. Se till t.ex. EBM:s yttrande över delbetänkandet Aktiekapital i privata aktiebolag (SOU 2008:49) EBM A-2008/0333 vilken bifogas som bilaga till yttrandet. Aktiebolag drivs utan personligt ansvar och gärningsmannen kan vara anonym genom att använda bulvaner och målvakter. Aktiebolagsformen förekommer i en stor andel av de brottsanmälningar som kommer in till Ekobrottsmyndigheten. Det blir också allt vanligare att organiserad brottslighet utnyttjar företag för brott genom s.k. infiltration. Sedan år 2010 är det dessutom frivilligt att ha en revisor i de minsta aktiebolagen. Detta sammantaget innebär att personer i kriminellt syfte kan driva aktiebolag anonymt, utan personligt ansvar och utan insyn från någon annan aktör.

Som påpekas i promemorian utgör aktiekapitalet en seriositets spärr. Den föreslagna sänkningen av lägsta belopp för aktiekapitalet urholkar denna spärr.

De ekonomiska skadorna till följd av ekonomisk brottslighet är stora. Skadorna drabbar såväl samhället i form av minskade skatteintäkter som seriösa företag i form minskad lönsamhet och snedvriden konkurrens. Dessutom är mörkertalen för ekobrott stora.

Brottsförebyggande åtgärder

Det kan konstateras att ekobrottsligheten och den svarta ekonomin inte kan bekämpas enbart genom utredning och lagföring. Det krävs även förebyggande åtgärder. I Skatteverkets utredning "Skatteförets utveckling i Sverige 2007-2012" gjordes bedömningen att lagstiftning (t.ex. om personalliggare och certifierade kassaregister) i kombination med olika

myndigheters kontroller utgör en viktig del för att försvåra ekobrott. Att sänka det lägsta beloppet för aktiekapital innebär sannolikt en åtgärd i motsatt riktning.

Aktiebolagslagens likvidationsregler

Likvidationsreglerna för aktiebolag kan ifrågasättas när aktiekapitalets lägsta tillåtna gräns sänks. Med ett aktiekapital på 25 000 kronor är bolaget skyldigt att upprätta kontrollbalansräkning redan när kostnaderna överstiger intäkterna med 12 500 kronor. I nystartade aktiebolag är det vanligt att kostnaderna överstiger intäkterna och dessa bolag skulle alltså i hög utsträckning riskera att bli likvidationspliktiga. Det är inte någon önskvärd utveckling.

Ekobrottsmyndigheten har i andra sammanhang framfört att ändringar i aktiekapitalets storlek måste föregås av en ordentlig genomlysning av borgenärsskyddet. Det argumentet är minst lika starkt nu.

Sänkt aktiekapital kan leda till ökad brottslighet

Ekobrottsmyndigheten befarar att en sänkning av tillåtet aktiekapital innebär att fler aktiebolag med en icke tillräckligt genomtänkt affärsidé och med dålig bärkraft i verksamheten kommer att startas. Ekobrottsmyndighetens erfarenhet är att företrädare för företag med dålig bärkraft i stor utsträckning begår bokföringsbrott av oaktsamhet. Om verksamheten avslutas utan ordnad form (t.ex. vid likvidation) finns det risk att bokföring och årsredovisning inte upprättas. Om bolaget säljs till en oseriös bolagsförmedlare finns det risk för kreditbedrägerier eller annan ekonomisk brottslighet innan bolaget försätts i konkurs.

Det kan i sammanhanget påpekas att det inte finns några formella krav på den som utses till likvidator i ett aktiebolag. Det innebär att ett aktiebolag på bolagsstämma kan föreslå en likvidator som saknar kompetens och som till och med kan vara dömd för ekonomisk brottslighet.

Under år 2018 kom en stor mängd anmälningar om försenade eller uteblivna årsredovisningar in till Ekobrottsmyndigheten. Även om dessa ärenden är relativt enkla att utreda så kräver de stora administrativa resurser. Om lägsta nivå på aktiekapitalet sänks kommer sannolikt denna typ av ärenden att öka.

Ekobrottsmyndighetens sammanfattande bedömning är att reformens effekter kommer att göra det enklare att bedriva ekonomisk brottslighet i aktiebolagsform medan ökningen av antalet seriösa företag kommer att bli begränsad.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Monica Rodrigo. I den slutliga beredningen har rättschefen Eva Melander Tell deltagit. Ärendet har föredragits av strategiske ekorevisorn Henrik Lundin.

Monica Rodrigo

Henrik Lundin

Kopia till Justitiedepartementet/Å